

<http://www.israelsmisjonen.no/ressurser/materiell/prekenverksted>

22. søndag i treenighetstiden- 9. november 2014

Prekentelest: Matt 12, 33-37

Lesetekst I: Fork 4,17-5,6

Lesetekst II: Jak 3, 7-12

Jesus-livet gir god frukt

Om tekstrekkene ble avløst av fritt tekstvalg, spørs det vel om så mange søndagspredikanter hadde valgt denne teksten. Ikke mye oppbyggelse å hente her, ingen mild og kjærlig Jesus å løfte fram! Lite evangelium å spore!

Så da får vi være takknemlige for at kirkeårets tekstrekker holder oss i ørene og sørger for at også dommens alvor lyder usminket fra prekestolene. Etter denne søndagen gjenstår bare to søndager før Domssøndag avslutter kirkeåret. Å vike unna dommens alvor, er lite forenlig med bibeltroskap, og styrker ikke vår troverdighet som Jesu disipler. Og samtidig: Dommens alvor må aldri stenge evangeliet ute. Den som bøyer seg under dommens alvor, møter alltid en Jesus som stabler synderen på bena og peker på en åpen dør inn til nådens felleskap. Der er vi ikke alene.

Tungens store makt

Jesu bildebruk er enkel og tydelig. Alle forstår hva han sier. Frukten forteller hva slags tre en har med å gjøre. Og jeg må erkjenne at jeg ikke alltid bærer gode frukter. Noen ganger er jeg rett og slett skamfull over hva jeg kan si og gjøre – og for ikke å snakke om; tenke. Fra prekestolen får jeg være ærlig på egne vegne, og kanskje også våge å utfordre tilhørerne til å tenke raskt igjennom hva de tenker om seg selv, om en stiller seg innenfor rekkevidden av Jesu ord. Vi kan gjerne hente inn apostelen Jakob, som i Jak 3, 1-12 gir mange og avslørende eksempler på hva tungen kan avstedkomme – av godt og av ondt. Ord løfter opp og ord bryter ned. Ikke vanskelig å finne eksempler fra vår egen samtid på det samme som Jakob så i sin.

Selv om det er tankevekkende og avslørende å bli konfrontert med hva våre ord forteller om oss, så vil nok flere av våre tilhørere være mer opptatt av å etterlyse evangeliet i Jesu ord. Ja, ikke bare det, men er det ikke en dom etter gjerninger som han truer oss med? «Etter dine ord skal du kjennes rettferdig, og etter dine ord skal du dømmes skyldig». Greit nok med dommens alvor, men her er det jo ingen stedfortreder som møter dommen i mitt sted. Ingen forsoning for den som angrer og ber om nåde! Dette kan da ikke være den samme Jesus som i Joh 5,24 sier at «den som hører mitt ord og tror på ham som har sendt meg, han kommer ikke for dommen, men er gått over fra døden til livet»?

Dom etter gjerninger

Krevende å være predikant med slik en tekst. Men jeg må tro at Jesus vet hva han sier. Hverken Matteus eller Johannes har misforstått hva han sa. Det er en sammenheng.

Temaet «dom etter gjerninger» bør som hovedsak behandles når Matt 25,31-46 er pretekst, men litt må vi ta med her: I Matt 25 lærer vi at Jesus først feller dommen (= deler flokken i to), før han i sin tale beskriver adferden til de to gruppene. Hos den ene bare gode gjerninger, hos den andre ikke én positiv sak å nevne. Meget underlig! Var det en dom etter gjerninger, burde det vært ett og annet til fratrekk hos dem på den høyre side. For ikke å snakke om dem på venstre side i dommen: Noe godt må da de også ha gjort? Ingen har da bare minusposter i livsregnskapet?

Om Matt 25 her beskriver en dom etter våre gjerninger, er den svært lite tillitvekkende. Siden det er Jesus som sitter på dommerstolen, ledes vi til en annen konklusjon: Dette er ikke en dom etter gjerninger. Han feller jo også dommen først, før han taler til dem han har foran seg. Det finnes en annen, og langt mer sannsynlig forståelse av dommerens tale: Han beskriver det liv som kjennetegner dem som har – og dem som ikke har – levd livet med Jesus som frelser og herre. De som har gitt Jesus sitt liv, bærer dette livets frukter. Og Jesus kjenner fruktene igjen, fordi det er han som har virket dem. «Uten meg kan dere intet gjøre» (Joh 15, 5. Les hele vintre-kapitlet).

Nøkkel som åpner

Nå har vi fått en nøkkel som åpner opp et vanskelig avsnitt. Søndagens pretekst taler om frukten av å ha gitt Jesus sitt liv. «God» og «ond», «god» og «dårlig» er ikke en sortering av oss mennesker slik vi er fra naturens side. Slik vi er i skapelsens verden, er vi både gode og onde, vi gjør både gode og dårlige gjerninger blant våre medmennesker. I Jesu øyne lever vi alle i fallens verden og syndens virkelighet, og det bærer våre liv og våre ord bud om. Når Jesus skarpstiller det hele, omtaler han oss som onde. På dommens dag vil vi stå på hans venstre side.

Hvem er de gode? Det er de som bærer frukter som Jesus kjenner igjen. Det er de som taler ord som forteller at han er frelser og herre i vårt liv. Om ikke før, så blir det på dommens dag klart om vi har båret frukter som forteller om Jesu liv – i oss.

Det gode treet

På 22. søndag i treenighetstiden må vi gjerne tale til alle om munnens makt og ordenes kraft. Ingen tar skade av å bli utfordret til å tenke igjennom hvordan en taler og hva selv en enslig setning kan utrette. Men dagen må ikke bare bli «søndagen til talemoralens forbedring». I Guds hus er perspektivet større. Vi må lytte til Jesus, han som taler om det gode tre, treet som bærer gode frukter. Og så må vi – nå som alltid – la lyset fra hele NT overstråle teksten, så vi ser at Jesus også i dag gir oss i oppdrag å forkynne evangeliet. Folk må få høre om ham som er kommet for å gi oss det nye livet, tilgivelse, nåde og etterfølgelsens velsignelse. Nettopp i nådens rom gir det mening å tale om lydighet, om disippelskap, om å la Guds bud og Jesu formaninger veilede oss i hverdagens møte med mennesker. Det vi er, preger det vi taler. Vi forstår hva Jesus mener når han sier: Et godt tre bærer gode frukter. Derfor leder også denne teksten oss til å utfordre til omvendelse og tro. Til å la Jesus gi oss det nye livet. Det som bærer frukt som peker på ham.

Og igjen skal vi minne om hvilken verdi det gir oss at vi holdes ansvarlige. Jesus møter oss ved veis ende. Våre valg får konsekvenser. Det er ikke likegyldig hvilke kilder vi øser av. Det betyr noe hvem vi låner vårt øre til. Det synes hvem som bor i hjertet vårt, for å tale søndagsskolespråket. Når dommeren er blitt min frelser, dømmes jeg ikke skyldig.

Svein Granerud

Cand.theol. og ordinert prest. Leder av Misjons- og fellesskapsavdelingen, Normisjon Norge. Medlem av Israelsmisjonens landsstyre.

svein.granerud@normisjon.no